

Stockholm den 9 januari 2006

Vi ber härmed om att få nominera boken "Tre bröder" till Guldspaden 2005.
Vänliga hälsningar

Christian Holmén
Dick Sundevall

Arbetsbeskrivning:

1. Vilka deltog i arbetet?

Christian Holmén och Dick Sundevall.

2. Var publicerades jobbet?

I boken "Tre bröder" utgiven på Ordfronts förlag.

3. När publicerades/sändes bidraget?

Boken "Tre bröder" gavs ut i april 2005. Christian Holmén har dessutom efter det publicerat delar av materialet i Expressen och Dick Sundevall i ett längre reportage i TV4:s magasin Kalla Fakta.

4. Hur fick du/ni ursprungsidén till projektet?

Christian Holmén hade kritiskt granskat domarna efter mordet i Rinkeby 2002 i en lång serie reportage i Expressen. Dick Sundevall hade följt upp detta med en reportageserie i Svenska Dagbladet i januari 2004. Eftersom vi båda kände att det fanns mer att berätta som inte rymdes i dagstidningsformatet, och eftersom bröderna fortfarande inte fått en ny rättegång, ville vi i reportagebokens form berätta hela sanningen om detta justitiemord, och om den strukturella diskrimineringen av invandrare i svenska polisutredningar och rättegångar.

5. Vilka arbetsmetoder tillämpade du/ni?

Lite förenklat kan man säga att vi gjorde om polisens förundersökning, men gjorde den ordentligt. Vi gick igenom hela förundersökningsmaterialet plus den så kallade slasken, sökte upp alla vittnen som polisen hört och hörde dem igen, återvände till platsen för brottet och de platser där andra vittnen som haft upplysningar av intresse befunnit sig, hittade en rad nya vittnen som styrkte uppgifter från personer som gett de två dömda bröderna Özkan och Önder alibi för mordnatten, personer som polis och åklagare inte brytt sig om att leta efter. Sammanlagt har drygt 150 personer intervjuats under reportagearbetets gång. Vissa mer oortodoxa arbetsmetoder innefattar metalldetektor, lögn-detektor och avlyssning av en bil där två av falllets huvudvittnen diskuterade mordet.

6. Vilka typer av källor använde du/ni?

Skriftliga i form av förundersökningsprotokoll, åtal, domar och den så kallade slasken hos Västerortspolisen i Stockholm. Muntliga i form av

intervjuer med mängder av vittnen och experter, samt de inblandade.

7. Stötte du/ni på några problem? Vilka?

Misstänksamheten mot svenska journalister - liksom mot myndighetsrepresentanter - är djupt rotad bland människorna i de områden i Stockholm dit vår undersökning lett oss, Rinkeby, Tensta, Malmvägen i Sollentuna.

Alla inblandade ljög från början och började sedan erkänna bitar. Vi fick gå fram ganska hårt för att få dem att sluta ljuga och glida för att skydda andra. Bryta igenom något som liknade en maffiakultur där man kan erkänna vad man själv gjort men aldrig tjalla på andra.

Bara genom att under åtskilliga timmar sitta ner och prata med de inblandade personerna kunde vi till sist få deras förtroende.

Flera av de intervjuade valde till sist att berätta kontrollerbara detaljer om sig själva och sitt agerande under mordnatten som definitivt inte var till deras fördel, för att få oss att förstå att de inte hittade på. Flera personer erkände till och med saker som kan vara brottsliga.

Detta efter att de insett att enda sättet för Özkan och Önder Yildiz att få en ny rättegång, var att hela sanningen om morddygnet kom fram.

Ett genomgående problem när det gäller muntliga utsagor är ju att avgöra när någon minns fel eller ljuger. Boken ger åtskilliga prov på hur vi gjort allt för att rannsaka oss själva: Hur mycket vet vi egentligen, vad talar mot våra uppgifter?

8. Hur lång tid tog projektet?

För Christian Holmén har arbetet med fallet nu pågått i fyra år, Dick Sundevall har arbetat med det i tre år.

9. Har projektet fått några konkreta följder?

Åklagarens huvudvittne, brödernas egen farbror, har erkänt att han själv var med vid mordet, och att han felaktigt satte dit bröderna Özkan och Önder Yildiz för att fria sig själv. Något som sannolikt kommer att ha stor betydelse för en eventuell ny rättegång.

De dömda brödernas advokater arbetar med nya resningsansökningar.

Advokaterna Peter Althin och Thomas Olsson arbetar utan ersättning för deras sak.

Boken och publiciteten kring denna har lett till att en medborgarkommitté, med politiker, opinionsbildare och andra intresserade, har bildats som ska arbeta för att bröderna får en ny rättegång.

10. Vilka reaktioner har ni fått från myndigheter och kollegor?

Boken fick nästan uteslutande mycket positiva recensioner, utdrag bifogas.

Fallet och de frågor om våra domstolar som den reser har diskuterats i radio- och TV samt genererat en del reportage i övrig press, Framför allt eftersom boken aktualiserar frågan om huruvida personer med invandrarbakgrund diskrimineras inom rättsväsendet.

De rättsvårdande myndigheterna tiger.

11. Har projektet anmälts till PO, Granskningsnämnden eller annan instans?

Nej.